

ZAHARIA STANCU

A fi

om de teatru

Îmi amintesc cu multă emoție — în acest început al anului ce va fi marcat de Marea Aniversare a Partidului — că acum aproape douăzeci și cinci de ani, când poporul nostru, condus de comuniști, începea să devină stăpîn în țara lui și în casa lui, am fost numit director al Teatrului Național din București.

Începeam astfel o activitate, pentru mine cu totul nouă, ale cărei răspunderi sporeau imens, prin faptul că teatrului, în general, și Teatrului Național în special, li se dădea o misiune de prim rang, de importanță majoră și imediată, în revoluția culturală a socialismului, ale cărei prime temelii erau turnate atunci, în acei ani. Începeam, astfel, o activitate care avea să se prelungească mult peste așteptările mele, activitate care, adunată din anii a două etape directoriale, mă fac deținătorul recordului de durată în istoria de vreo o sută douăzeci de ani a directoratului Teatrului Național. Ceea ce dovedeste, cel puțin, că am iubit mult și sincer Teatrul Național, că am iubit misiunea și munca mea acolo, și că, poate, Teatrul Național m-a iubit pe mine, că a iubit munca mea...

Aveam în urma mea alți aproape douăzeci și cinci de ani de activitate literară și gazetărească, dar nu eram de loc un „om de teatru”, în accepția care se dă în mod obișnuit acestui cuvânt. Dar am devenit repede și „om de teatru”, însușindu-mi cunoștințele și secretele meseriei, dacă se poate numi meserie. Am înțeles, atunci, că a fi „om de teatru” nu implică deloc a fi actor sau regizor, și nici chiar a fi dramaturg, ci cu totul altceva, și anume : a înțelege, a trăi teatrul ca fenomen de cultură, născut dintr-o intensă împărtășire cu publicul, și destinat în mod esențial publicului. A fi „om de teatru” înseamnă a învăța și a ști să stimulezi dinăuntru fenomenul teatral, pentru a-și da toate roadele în afară. Desigur că trebuie să cunoști, în prealabil, multe : talentul, caracterul și aspirațiile actorilor ; puterile, pretențiile și subiectivitățile regizorilor ; capacitățile și hărnicia scenografilor ; competența și stilul de muncă din ateliere, ale atât de numeroșilor tehnicieni și meseriași pe care-i întrebuițează un teatru ; cultura, elanul și criteriile secretariatului literar ; afișajul și vânzarea la casa de bilete ; comportarea plasatorilor ; etc. etc. Desigur că trebuie, în primul rînd, să cunoști enorm de multă literatură dramatică, și să știi s-o descoperi pe aceea pe care n-o cunoaște încă nimeni, și s-o stîrnești, chiar, pe aceea pe care n-a scris-o, încă, nimeni. Și nu cred că am epuizat, cu aceasta, tot ceea ce trebuie să știe un „om de teatru”, mai ales cînd e împovărat cu sarcina conducerii. Dar dacă toate acestea nu le cunoști, pentru a le valorifica, în perspectiva slujirii publicului, degeaba ești „om de teatru”, și, în realitate, nici nu ești om de teatru.

De aceea, eu am încercat să conduc teatrul spre comunicarea cea mai intensă, cea mai deplină, cu cei mulți, am încercat să-l fac să dea celor mulți, atât de mult — pentru educația sentimentelor, pentru cunoașterea vieții, pentru o gîndire rodnică, pentru iubirea limbii române, a culturii române și a patriei — încît să ajungem la această ideală echivalență și confuzie : public = popor.

În principal, m-am străduit să țin teatrul cît mai legat de vatra scrisului, a cuvîntului, programînd că dramaturgia este trup din trupul literaturii, și că teatrul este o creație a dramaturgiei, țelurile sale neputînd fi atinse decît printr-o operă dramatică — în primul rînd originală — de cea mai înaltă calitate. Astfel gîndind, și astfel străduindu-mă, am putut, cred, contribui la întrărirea dramaturgiei epocii și culturii socialiste, dramaturgiei actualității noastre istorice și cotidiene, care s-a înfiripat și a înflorit în acești ani și căreia teatrul i-a putut da sprijinul său propriu, specific, și de cel mai mare preț.

Aceste idei simple dar fecunde se desprindeau în modul cel mai firesc și cel mai direct din însuși programul Partidului privitor la revoluția culturală, și, în ce mă privește, eu cred că ele si-au dovedit fecunditatea în însuși complexul uriaș al rezultatelor acestei revoluții culturale. Cred, de asemenea, că ele sînt zidite în doctrina fundamentală a Partidului nostru, în învățătura sa de fiecare zi, și că numai prin aplicarea lor inteligentă, dezinteresată și consecventă, vom putea să ne bucurăm de înflorirea neîncetată, sub ochii noștri, a literaturii dramatice și a teatrului românesc.